

Sestdeena, 18. Julijā.

Nº 29.

1881.

26. gada-

gahjums.

Mahjas Weefis

Ar pascha wisscheliga augsta Keisara wehleschanu.

Mahjas Weefis isnahki weentreis pa nedetu.

Malsa ar pessuhitshana par pasti:
Ar Peelikumi: par gadu 2 r. 35 l.
bei Peelikumi: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumi: par 1/2, gadu 1 " 25 "
bei Peelikumi: par 1/2, gadu — " 85 "

Malsa bei pessuhitshana Rigā:
Ar Peelikumi: par gadu 1 r. 75 l.
bei Peelikumi: par gadu 1 " — "
Ar Peelikumi: par 1/2, gadu — " 90 "
bei Peelikumi: par 1/2, gadu — " 55 "

Mahjas Weefis teek isdrots festdeenaahn no plst 10 sahlet.

Malsa par flutinaschanu:
par weenās flejas finalku ratsu (Petit)-
rindu, jeb to weetu, to iadea rinda tenem,
malsa 8 lap.

Medzija un espeditzija Rigā,
Ernst Blaatz bilshu un grahmata-dru-
latava un burtu-leetuve pēc Pehtera
hainzis.

Mahditas. Jaunakabs finas! Telegrafa finas. **Gelschesmes finas:** Riga. Domenu ministra jirkulars. Widzeme. Rauna. Smiltene. Kurzeme. Alusse. Igaunija. Sahmu sala. Igaunī un Latvieschi. Peterburga. Sibirijs mehri. Novgoroda. Taitova. Lode. Polija. Lietuva. Tachlenta. Berlīncha. Afīja. — Sihli notikumi is Rīgas. Tigrus finas. Peelikumā: Dahrga lalla rota. Graudi un feedi.

Jaunakabs finas.

Sakertee noseedsneeki. Tee preeksch kahdahm deenahm Rīgā isbehguschee noseedsneeki Siberts un Garfchlow's atkal fakteti. Polizijas nepeekufuscheem puhlineem un usmanibai isdevees, wairak reisu isbehguschos noseedsneekus, ihpaschi Garfchlowu, tik drihs rokā dabuht.

Muhju juhrmala. Kā „Btg. f. St. u. L.” fino, tad schini nedelā pa nakti laiku tikuscas Majorumuischā un Edinburgā daudzitas wairak bahdes buhdinu, par peemehtu logi isdaustti, bahdeschanas leetas isnemtas, buhdinas paschas apkehtitas u. t. pr. Lai-kam buhs kahdi palaidni jaunekli tee wainige, kas mehds lihds pušnaktei pa frogeem un wihsuscheem apkahrt dausitees un tur tra-kas galwas fataisjuschi, eet fawā reibumā, bahdes buhdinas fadausidami.

Peterburgas pilsehtas gubernators, generalmajors Baranows, bij dabujis finaht, ka daschi polizijas eerehdni nodarbojoties ar tir-goschanu un zitahm tāhdahm eestahdehm. Čewehrodams, ka zaur to stingra peenahkumu spildschana jo weegli war tikt kaveta, Baranows usaizinajis minetos eerehdnu, lihds 15. Augustam issazitees, waj grib palikt polizijas deenastā, un ja, lai tad atmet wihi peedalishanos pēc schahdahm tāhdahm tirdzezibas eestahdehm.

Charkowa. Ne tahlu no Charkowas, ta „Golofs” raksta, nomira fawā muishinā foti eewehrojamā wihrs, wahrdā M. J. Kunawins. Pehz fawas mahzibas Kunawins bija ahrste un pēc tam fawads pasaules zolotajs un ne-peekusdams finu krabjejs, kurās us tschiganu buhschanu fishmejahs. Lai schahdas finas waretu faktah, wihsch gandrihs wihi fawu mantu istehrejis un 35 gadus pawadijis, zelodams pa tschiganu lehgercem Eiropā, Afīja un Afrikā.

Zelodams, wihsch eemahzijahs wihasas tschi-

ganu walodas isloksnes, kahdas 20, tapat ari sanskrita un Zenda walodas, kā ari zitas walodas, kurās Preeskch-Afīja teek runatas. Noscheljōjami, ka Kunawina fungam jaw tagad wajadseja nomirt, kur wihsch eefahla fawas faktahs finas par tschiganeem fastahdiht un tad grahmata isdot. Wihsas no Kunawina faktahs finas tīfshot A. W. Zelisejewa fungam nodotas, kas ir Kreiwi Geografskas beedribas lozelis.

Rīschnīj-Novgoroda. Tureenes birschas awise fino, ka leelee petroleja fabrikanti norunajuschi, petroleja zenas dībūt augschā. Schini noluhkā wini jaw sapirkuschi 60.000 pudus petroleja, zaur ko zena pazehlufehs us 160 kap. pudā, bet us leelo gadatirgu wini gribot to fadīht 250 kap. pudā.

Lijewas gubernā, Solowjewkas fahdschā, kā „Lijewlanins” fino, notizis chrmigs gadjums: Semneeks Kosontschew's guleja laukā un kraha wihsch fpehleem; meega laukā wiha walejā mutē fahla lihts kahds saltis, kā jadoma, peewillts no guloscha filteras elpas. Kad saltis pa datai haw bij eelihdis rihkli, Kosontschew's atmodahs un, salti fakerdams abahm rokahn, gribēja to atwilkt atpakał, bet satruhzees, eeblahwahs un pahkoda winu diwōs gabalōs, tā ka weenu patureja rokās, bet otru norijs. Ais leeluleelajahm isbailehm semneeks nu gressahs pehz palihdsibas pēc weetigahm puhschlotajahm, lai salti iswilkli laukā; bet saltis to nemas nenogaidija; jo drihsunā bes puhschlotaju palihdsibas it da-biski isnahza ahrā.

Novi-Usema (Samaras gubernā). Notureenās „Nov. Wr.” fino, ka Novi-Usema laudis esot foti lihgsmi un preezigi pēc labibas eewahschanas, jo pat tee wezakee laudis ne-atminahs, kad tāhdas bagats rūdens plahwums buhju bijis, kā schini gadā. Jaw ilgi naw gar Wolgu druwahm til dauds lauschu redseti, kā schini gadā. Ne zitahm gubernahm naht strahdneeki, kas palihds ba-

gato plahwumu noplaut un fawahkt. Tā kupla leekahs buht schi rūdena bagatiba, ka leel grunteekti jaw maschinas nem pē labibas eewahschanas palihgā.

Wahzija. Kā ahrsemes awises fino, tad 23. Julijā Gasteinā fanahfschot kopā Wahzijas keisars Wilhelms ar Austrijas keisaru Franzī Josefu.

Dashas Wahzijas awises rakstija, ka tee preeskchlikumi, kurus beidsamā laikā Bismarks walsts sapulzē eefneedja, esot tahdi, kas Wahzijas waldischanas likumeem fahdejot. Us fcho pahrmeturu Wahzijas awise „Nat. Btg.” atbildejuse, tos preeskchlikumus nodrukadama, ko Bismarks eefneedjis walsts sapulzē. Schee preeskchlikumi esot schahdi: 1) Walsts sapulzē schdeklis no Berlines pahrzekams us Potsdamu jeb Brandenburgu. 2) Waldschanas likums atzelams, ka ik gadus fafauzama walsts sapulzē. 3) Waldschanas likums atzelams, pehz kura walsts isdewumi teek nofaziti. 4) Rihzibas-kahrtibas nosazijums eewedams, kas runaschanas brihwibū walsts sapulzē aprobescho. 5) Nodoschanu fastahdijums eewedams, jo nodoschanu pastahwiga pahrgrosiba fastahdijumu pastahwibū isnihzina. 6) Blakus-parlamenta eewedama zaur tā faktas tautas-faimneežibas padomes fafaukschanu. 7) Ja-usstahda likums, ka tulles fabeedriba bes pahrgrosibas pastahw.

Telegrafa finas.

Peterburga, 16. Julijā. „Wald. Wehsin.” fino: Pehz Wisaugstakas pawehles ir par walsts padomes presidentu eezelts Keisariška Augstiba Leelirsīts Michaels Nikolajewitschs.

Keisara Majestete, Keisareenās Majestete, Leelirsīts Tironamantineks, Leelirsīts Georgs un Aleksejs Alekſandrovitschi, pawaditi no eekfleetu ministra grafa Woronzowa-Dashlowa un Keisariškas pawadonibas, aibrauzā 16tā Julijā pulksten 3, 45 minutes no Peterhofes us Maſkawu.

Gekhjemes finas.

Riga. Kā „Rig. Ztg.“ is Peterburgas teek sinots, tad 3. Julijā Keisara Majestete no lehmis, ka meera-teesas tilfshot Baltijā eewestas nabokosha 1882. gada pirmā pusgadā.

Scha gada Jahnā tirgū peedalijahs 110 tirgotaji ar prezehm 134,000 rublu wehrtibā. No prezehm pahrdewa ap 20%, t. i. par 28,250 rubleem. 1880. gadā bija 105 tirgotaji ar prezehm 200,420 rublu wehrtibā; pahrdewa par 40,000 rbt. 1879. gadā bija 118 tirgotaji ar prezehm 179,880 rublu wehrtibā; pahrdewa par 61,730 rbt.

Par luterizigu mahzeli atraidishanu is Baltijas skolotaju seminara, „B. W.“ pahneids schahdas tuvakas finas. Minēta atraidishana noteik us Lehrbatas skolu apgabala kuratora, barona Stakelberga kga, preefchrafsu. Schi preefchrafsa cemefti mums naw sinoti. War buht, ka preefchrafsa isdots tadeht, ka luterizigeem Baltijas seminara mahzelkeem pēbz pabeigtas mahzibas nakhabs grubti, atrafī skolotaja weetu. Pee pareistizigahm tautas skolahm tee, kā saprotams, fawas tizibas deht newar tikt peenemti, kaut gan wineem zitadi tur nelas nebuhtu preti, un pee luterizigahm tautas skolahm tos nepeenem Kursemes un Widsemes laukskolu pahrvades. Schihs pahrvades no Baltijas skolotaju seminara isdots attestatus par pabeigtu mahzibu erauga par pilnigi nedrigeem, un us tahdeem atestateem nedod newenam skolotajam weetas. Kadeht schihs atestati tur tahdā nezeenā, mums naw finams. Tā ūta Baltijas skolotaju seminars Riga, ir tik pat pilnigs seminars, kā kaut kurti jits, ar 4-gabigu mahzibas kursu, un dod loti kreetnu mahzibu, par peem. dauds pilnigaku, neka Ziegawas seminars. Weeniga starpiba starp winu un ziteem schejeenes skolotaju seminareem pastahw eelsch tam, ka Baltijas seminars pahneids mahzibu Kreevu walodā, un ziti seminarī Wahzu walodā, bet tas, finams, nebuhs cemeftis, kadeht minetas laukskolu pahrvades Baltijas seminara attestatus erauga par nedrigeem.

Zaur luterizigu mahzeli isflebgshau is Baltijas skolotaju seminara schihs saude fawu fwaru, kas tam agrak bij preefch Baltijas gubernahm. Pareistizigu tautas skolu pee mums laikam tik dauds nebuhs, ka winu deht ween warehs seminars pastahweht. Mums schkeet, ka pareistizigo skolotaju skaitls pee mums buhs drīhs pahrpilns, un tadeht Baltijas seminaram turpmak wiswairak bij zerami mahzeli no luterizigo puses. Baltijas seminars bij estahde, kas loti wareja weizinaht Kreevu walodas mahzibu muhsu tautas skolas, jo schihs skolotaju seminars bija weenigais muhsu gubernās, kura mahzeli schihs walodu cemahzibas pilnigi.

Jonatana beedribas skola sveitdeem, 21. Junija, bij skolneku pahrbaudishana un atlaišana. Schihs skolu minēta beedriba dibinājuši 20. Aprili 1880. gadā, fawu beedribas namā. Bina pate lone skolotaju, tam arīdsan brihwu rubni un šiltumu dodama. Skolas-nauda makfajama beedru behrneem 5 rbt., nebeedru behrneem 7 rubl. par gadu; par to tad skolneki dabuhn wifas sibkas skolas wajadības. Skola eefahkti ar 18 skolencem, kuru skaitls jaw pirmā pusgadā pēc-audīs lihds 82. Schihs pusgadā skolu apmellejuschi pavifam 99 skoleni; lihds skolas beigahm bij daschi atstahjusches, tā ka skolu wareja fleigt ar 86 skolneku un skolneezehm kopā. Beedribas preefchneeks, Leeknej lgs runaja, pahrbaudishanai eefahkotees, daschus

wahrdus, it ihpaschi veeminedams, lai zeen. Klaustaji buhtu labprahkti un nefpreestu bahrgu un asu spreedumu par schihs skolas vanahlu-meem, esot wehl jauni eefahzeji un wifs eefah-kums esot gruhts. Pēbz tam skolotajs Zilinschi lgs eefahka skolneekus un skolneezes pahrtwaizahb bihbeles stahsīds un kātīsmē. Behrni finaja itin labi atbildeht. Pēbz tam disterejia wahziski, kreiviski un latviski, noprashja geografija, lika laſīt, rehkināt u. t. t., gan Wahzu, gan Latveeschu walodā pahrtwaizajot. Mums likabs, ka skoleni jautajumus Latveeschu walodā labaki faprata. Turpretim geografiju wini latviski tā nemahzeja atbildeht, kā wahziski. Ari dseedschana un noschu pahschanā skoleni bij deesgan eelausiti. Wispahrti waram teikt, ka ir dauds cemahzits til ihfā laikā. Tākai buhtu jawehlahs, lai turpmak ne wiš ween 2 stundas nedekā nowehletu Latveeschu walodai, bet wišmasak 4 stundas. Beidsot wehl japecmin, ka mums ihsti patika wingrofchanas mahzibas sistema, kas sapahrota kopā ar munsturefchanu. Buikas prot jaw it labi marfheereht un ar flintahm rihkotees; tas war deenās wiñem naht par leelu atveeglofchanu. Kaut tikai zeen. skolotaja lgs komandeeretu freewiski ween un kaut wajadīgs istahdītu latviski; Wahzu komanda neder Kreevu walsti. (B. S.)

Domenu ministra jirkulars par krons muischis isnomachanu ir tagad pilnigi finams tizis. Schini jirkularā pēbz „B. W.“ isvilkuma, top aprahdits, kā krons muischis un daschadi obroka gabali lihds schim tapuschi nonomati gandrihs tikai no lahdeem spekulatoreem, par loti mehrenahm zenahm, kas tad wirus gabaleem isnomajuschi semnekeem par diwi un tribes til augstu zenu, neka pahschi mafajuschi, zaur to notikuse leela skahde krons un semnekeem. Lai tahdu nebuhschanu waretu nowehrst un semnekeem nomafschans atveeglinat, tad topot pahvelets: 1) krons semi un zitus obroka gabalus, kureem 1. Janvari 1882. gadā beigees nomas kontrakti, turpmak isdot nomā, newis, ka lihds schim, gubernās woj aprinka pilsfehtas, bet pagasta waldes, kas isnomajameem gabaleem wištuval; 2) par noturameem torgeem ne tikai isfludināt awises, bet ari weenu mehnēti eepreelfch torga pefuhtih tuvakahm pagasta waldehm ihpaschus fludinājumus par isnomajameem gabaleem ar pilnigeem nomas nofajumem, kas tad pagasta sapulzēs nolasami; tahdi fludinājumi pefuhtami ari weetigajam mahzitajam deht nolaschanas draudsei. Pee tam domenu pahrvaldehm top isdots, ruhvetees, ka krons muischis taptu fadalitas masafoes nomas gabalās, lai ari masak eespehjneeki waretu tos nemt nomā.

Is Widsemes no daschahm pusebm sino, ka pēbz bijuschi leetus Junija mehnēti wafaras labibas lauki esot labi uskopusches un ka pee laukfaimnekeem pagurushahs zerbās tadeht atkal jo jautri pahzhuschahs. Pahzhuschahs paleekot tikai rūdī un sahle. Seena, kā spreesch, schini gadā buhschot us $\frac{2}{3}$ datas masak, neka ziteem gadeem.

Kunša. Behdejās nedekās Deewī muhs spri ween ir veemeflejs ar leetu, tā ka wafaras fehja tihri brangi aug; us wafaraju war labas zerbās likt, ka no tāhs tāfchū eenahkums buhs. Rūdī ari dabuhn labu bresstamu laiku; war gaidiht resnūs graudus. Tik pahdejo seenu dabujam leetus deht fliftaku. Mudrais.

No Smiltenes „B. W.“ sino, ka tur dabuta waldbas atwehle, Smilteni zaur telegrafa lihnu faweenot ar Walmeeru. Darbi tapfshot tuhslit eefahkti.

Saweneeschōs traki fusi aprehjuschi wairal fainmekeem gowis, zuhkas un funus, kas us brugu teesas pahvehli tublin janogalina. Ari sagli tē jo tschakli fawu darbu fahkuschi strahdaht, panemdamī no bleeka laudellus un aifwes-damī no ganibahm furgus. Daschi doma, kā andeklu sagli esot jamekle pahschi walsti, kātāt jaw atronahs dauds zilweku, kas sahdsibas deht zeetumā sebd. (B. W.)

Jelgawneekus nakti no 11. us 12. Juñu strauzeja atkal ugungrekhla fina. Leesmās stahweja kahdi Upes eelas beigās un Drīfes malā, pēe leela malkas platscha bijuschi nami. Ugungrekhla esot nakti pamanits wispirms no bahnusgh ap plst. 1, turpreti troksnis par nelaimes gadijumu-pilsfehtā notizis kahdu stundu wehlat. Top runats, ka uguns iszehlees no Burkeniga dehlu platscha un nama. Uguns dsehsejem gan wajadseja greest wihrību us leelo malkos lehgeri — schihs atraidahs wairak tubkostochu tukbil-afu fausas malkas, Jelgawneeku gada malkas padoms — bet tee nodarbojuschees no pahscha eefahkuma ar masak eevehrojamahm liehtam. Pahscha fwehdeenas preefchvusdienā bij nodegušchi jaw wairak nami; us schihs puši tapa zaur dsehseju publineem tad atturetas no pilsfehtas tabakas leefmas, nodsehshot jaw us eelas otrahs pušes nameem pahrgabjušchahs uguns bresfmas. Bet us Drīfes puši pahnehma leefmas jo drīhs malkas wairumu. Tur Haases kga sahgeschanas fabrika nodega jo ibsā laikā. Tahtak un tahtak kustejahs uguns wilni, drauboschā wihsē tuvodamees leelajam Kursem gubernās zeetuma namam. Jelgawneekem par palīhgu bija abraukuschi is Rīgas labprah-tigee ugungsdehseji, ar twaiku spriži. Zigu laiku wiši zilweku puhlini israhdiyahs gluži weltigi. Beigās pret wakaru isdewahs aptobeshot leefmas us malkas platscha, kas lihdsinājahs milfigam uguns kuram. Laime, kā wehrtma no wehja tapa nestā us Drīfes puši. Pēbz pušnals leefmas bija faktitūshas, un zemās, ka tāhs nepadarīhs nekahda tablaka posta. — Tāni pahscha deenā bija otrs ugungrekhla, Jelgawas tuwumā — nodega Visķales muischos Buhrinās wairak ehlas. Nelaimes cemeftis nesinams. Zaur pilsfehtas ugungrekhlu fatti-zinace kādis fahla jaw runaht, ka pilsfehtu no laundareem aisdēdīnata, jo Buhrinā mahp tuwums bija modinajis domas, it kā otrs ugungrekhla ari pahscha Jelgawā esot. Bareem kādis dewahs gan kahjām, gan braukschus, otro nelaimes weetu, kātāt uguns jo drīhs tapa apspeesta un tahdā wihsē ari iskāfita nezīgi bresmu runa, kas Kreevījā daschās weetās jeb lufe tik leelas isbailes. — Schini deenā Jelgawā notikuscha skahde no leetpratejcem top rekinata us kahdeem simtschukostochem rubleem. Wairums malkas un Haases kga fabrika ejot bijuschi ne-apdrofchinati. Kātāt uguns leefmas apdīfusches, deguma weeta lihdsinājahs pilnīgi flajai semei, jo pat nodegušcho namu weetā ne drupas naw atlīkuschas, isnemot weenigi boja aifgabjušchahs fabrikas skurstenā. Stahwu, kātāt kātāt mīlfīgs monuments atlīzis, lezību dobno pagabjušchahs nižigeem zilwelku dorbeem. (B. W.)

Ahrlawa. Pee faweenota Ahrlawas pagasta kā „B. W.“ sino, pēder 11 pagastī, kas kopi labu leelumu fasneids. Schim pagastam Ahrlawas augstahs dīmītākundes daschadi pahdīsejusches un preefch pagasta pastahwiger labumeem dewusches leelas dahwanas. Peemefchū tik, ka preefch Ahrlawas pagasta skoledeva ehlu, grunts un kapitalu no 2000 ibi

preeksfch ſkolotaja algas; preeksfch Uhrlawas ſem-
neku paſchvalidſibas beedribas 5000 rbt. par
grunts kapitalu; dakteria bſihwolli ar turklaht
peederigu ſlimneku namu un 4000 rbt. par
gruntskapitalu preeksfch dakteria algas.

Tahlatki d̄simirkundses eeepeezinaja nabagus, slimneekus un daschadus behdu zectejus, ne-ap-nikus has tos apmekledamas un apdahwinadamas gan ar sahlehm, gan ar zitahm wajad̄ibahm. Tahdai labdarigai mihlestibai par atminu un pateizibu Ahrlawas pagasta lozekti 20. Junijā schini gadā Ahrlawas augstizeenitabm d̄simirkundschm E. un A. von der Osten-Sacken, pasnee-dsa pateizibas adresi, ko winas ori laipnā prahā pateiskdamahs peenchma. Adrese ir slaitis mahl-slineka darbs no J. Laksman kga taisite. Kas mihlestibu schj, tas mihlestibu ptauj.

Kursemes deenividōs ap Platoni, Blankfeldi u. t. t., wehtra 8. Julijā padarijuſi leelu ſlahdi. Hahna Platone nopoſitā ſahdas 60 puhravee- tas mescha, gitās weetās nopoſits dauds eku, aplauſji loki un labiba. Pat gani eſot pa- gaiju nehfati un weenā weetā leels oſols iſraunts un ſahdai ehlai uſ jumtu uſſweests. Wehtra loti ehrmoti gahjuſi: weetahm ta pavifam ap- rimuſi un ſahluſi tad atkal no jauna ploſitees. Tapat gabaleem kehrusī ari kruſa.

Aurēmes gubernas awīse nodrukats schahds eelschleetu ministra zirkularpreefschrakts no 12. Junija: Kara ministerija us prikasa pamata no 1880. g. Nr. 67. isbotee preefschraksti nosasa, ka wiši apakschlareiwi uniformu gabali, sā: swahrti, bilses, mehteli un zepures, nepeeder wiš wiireem paſcheem, bet kronim un teem kara-pulcem, kureem tee bij peedaliti. Bet teem apakschlareiweem, kuri 1879. un agrāldos gabōs eefaukti deenastā, palikuše teesiba, uniformas gabalus, kuruš tie likumiigo laiku walkajuschi, patrechti paſcheem. Tāhdus uniformas gabalus pahrodot us kirgeom, pamanīgs dāschadas ne-lahtriwas. Lai nu tāhs waisi nenotiftu, kara-ministerija nosazijuſe karapulcem, ka apakschlareiweem ūwus peederigos uniformas gabalus brihw pahredot tikai ar ūwu tuvalo preefschraktu; kompanijas, eskadronas, wai baterijas komandiru atlauſchanu, un ka ſcheem ja iſrafsta ſewiſčkas atlauſchanas ūhmes par pahrofcha-nos brihwibū. Šo ūnodams, karaministerijas pahrwaldneks luhds, ūhos nosazijuſus darīt ūnamus pilſchtnekeem un lauzinekeem, un pe-crecht polizijas walbes, luhlot us to, ka privat-vežonas nepruktū no deenestā ūtābwoſcheem apakschlareiweem ne uniformas ūwahlku, ne bilschu, ne mehtelu, ne zepuru, ja pahdeveji nowar uſrahdihi atlauſchanas ūhmes no ūweem preefschraktu.

Sluſteſ aprinki, kā „B. B.” ſinu, parab-
dijeces Sibirijsas lopu mehriſ. Tā ſchi-
ſehrga, kas daschu ſtreewu apgabalu jau poſſi-
dama poſta, nāw par leelu ſcheliumu garam
gobinie ari-muhſu ſemitei.

Igaunn ſeme. Par ſables un ſabibas aug-
ſchanu, kà Rehwelis avifes ſino, waran ſchab-
das ſinäs no 3. Julija paſueegt. Seemas la-
biba brangi noſeideja, tilai Wihkas apgabalā
weetahm ſehja iſniukufe, bet zaur zaurem plauja
duhs wiđutweja. Baſaraja un kartupeli pehz
tam, kàd leetus pahtlija, brangi auguſchi, ta ka
uf brangu rudenſ raschojumu war zereht. Par
ſeenu un abbolinu runoſot jaſala, ta plahwumis
douds plahnaks par pehno plahwumu, weetahm
warbuht til puſi dabuhs eewahkt no ta, ko pehno
ſawakka.

Nehwele. Tureenas awise raksiä par svejohanu tureenas esräà tà: Jaw daudslahrt us

tam esam norahdijuschi, ka tahs masakabs siwis teek isswejotas un ta tad siwju bagatiba neween trauzeta, bet ar laiku pawijam isnihzinata. Kas no tam grib pahrllezzinates, lai no-eet kahdu wakatu us leelo Lehrpatas-elu, kur winsch weenu svejneku atradihs, kas masas libdazinas, breshtinas un zitas siwtinas, tikai 2 zelli garas, stopeem pahrdod, 3 kap. par stopu. Kad prasa, kas winam dod teesibu, ar tahdahm masahm siwtinahm tigotees, tad winsch atbild, ka winsch no pilsfehtas svejoschanas teesibu par 70 rbt. ihrejis; warot wefelu gadu pilsfehtai peederigos esardos par to svejot.

Sahmu sala. No tureenās teek ūnots, ta Anglu damslugis "Leweli" pee Sahmu salas usfrehjis sellumā. Augis pats efot stipri ap-slakdets, pat laimi kugim nebijā nelahda lahdinga.

Igauni un Latveeschi. No zeen, puses mums
veenabzis schahds rafsi: Par Igaunu discheni
eewehrojamu deputaziju runadamas, daschas
Kreewu awises ismeta wahdus, no kureem wa-
reja nogist, ka Igauni spehruschi deputazijas
leeta wehl jo swarigu foli. Daschas Baltijas
Wahzu awises iffazijahs wehl wairak: Igauni
esot eeñneeguschi augstakā weetā kahdu ihpafchu
rafšu (memorandumu), par ko muhsu wezem
Wahzeescheem zelabs mati stahwu. Pehdigū
daschas Latveeschi awises nu ihsti issinajuschaas
un pateikuschaas, ko tad muhsu liktena beedri
un laimini, Igauni, Peterburga wehl padariju-
schi. „Baltijas Wehstnesi“ no 13. Julija la-
sam schahdu wiſai swarigu un gauscham eeweh-
rojamu sunu:

1) Ka preeksch tās tā ūazamas semneku
semes no waldibas taptu nofazita pahrdoscha-
nas zena, jo zitadi ne-efot gaidsams, ka wina
iel kād nahkschot pilnigi semneku rokās, jebšhu
gan tas efot bijis waldibas noluhts, to no
muischas semes atschkrot. 2) Ka libdisschinige
semneku virkshanas kontrakti no waldibas tiktu
pahrluhkoti un, kur wajadīgs vahrlaboti, jo
tanis atronotees daschi parvīsam nelikumigi no-
fazipumi. Tā p. peem. nastas, kas us muischas
semes gul, top noweltas us semneku semi;
muischu ihpgschneki pahrdotā semē ne reti pa-
tur wohl daschas ihpaschuma teesibas, tā ka tad
peeder ihsti diweem ihpaschnekeem; zaur daschahm
usliskahm nastahm top eewesta atkal pat weža
klaufiba. 3) Ka walsts un semes nastas, ka
p. v. zelu taiñschana, taptu isdalitas starp
muischahm un semneku pagasteem. 4) Ka sem-
neeki tahdos jautajumōs, kas us wiſahm labr-
tahm ſibmejabs, dabutu veenahzigo aifstahwe-
ſchanu, kas wiſlabati waretu notilt zaur semſti-
bas eeweschau.

atnemitas muischneeku un mahzitaju pahrraudji-
schajai. 6) Ka basnizas patronats taptu at-
zelts un mahzitaju zelschana atwehleita paschahm
draudschm. 7) Ka pirmā laikā meera-teesnežhi
taptu zelti no waldibas, jo kaut gan pebz 28.
Majā 1880 g. apstiprināta likuma muischneeku
un semneekli latri zet pa 5 deputateiem preeksch
meera-teesnešcha weblefchanas, tad tomērt muisch-
neeku balsim weenumehr buhschot pahrfwars, jo
pilsfehtu deputati, kas ari Wahzeeschī tapat fa
muischneekli, ta lehti nopratais, dos fawas baljis
lopā ar scheeni pehdejeem. 8) Ka ar jaunu
teesu eweschamu ari polizijas eetoises taptu
pahrgrošitas un polizijas amata wihi taptu zelti
no waldibas, 9) Ka tagadejabs trihs Baltijas
gubernas taptu isdalitas tikai diwi gubernās,
ta ta woenā buhtu ihsa un ofiziela maloda
Igaunu, otrā — Latweeschū, un ta tadehī

ari Igaunu waj Latweeschu walodā. Tā tad katrá no fchihm diwahm gubernahm wareta pce teefahm istift tikai ar diwi walodahm: ar kteewu, ka waliss walodu, un ar Igaunu waj Latweeschu, ka semes walodu.

No Latweeschu un ne-Latweeschu pufes jan daschu reis dsirdeja waizajam: Ko tad ihsti grib panahkt gaismotee Latweeschu un Igaunu tautas wihi? Ka tee gribetu, lai eegrosahs un nodibinajahs likumi un dñihwe muhsu Baltijā? Kad kahds schehlojahs par pastahwofcheem nela-bumeem un nekahrtibahm, kad kahdam nepatihs pastahwofcha kahrtiba, tad tahdam, jnams, war un wajaga waizah, lai winch taisni un gai-schi ūaka, ko tas ihsti grib. Schelotees un pukotees ween naw deesgan: ja kahda kahrtiba, kahda eerikte nowzejejuſehs jeb nelaba, tad teem, kas tautu aifstahw, mahza un wada, wajaga buht gaifcheem mehrkeem, teem wajaga gaiſchi noprahtot un jnahn, kahdā wihsē buhtu nelabas eeriktes japhahlabo, kas nelabumu un nekahrtibu weetā buhtu kahrtigs un labs cewedams. Tah-deem tautas aifstahwetajeem, tautas wadoneem, kam gudri fajehgti un gaiſchi ifſaziti mehrki, kam flaidrs programs, — teem netruhks karstu peekriteju, tee ushwarchs. Il kates prahtings godigs zilweks, il kates zilweks, kas mihi fawu tehwssemi, fawu tautu, fawus behrus, fewi paſchu, peekritihs ar wiſu ſirdi kahdeem tautas wihi zenteeneem.

Lihds schim Latweefchi un Igauni nebija wehl
ihfoem skaidreem waherdeem weenkopā jaastab-
dijuschi sawas firds wehleschanabs un tabe no-
nofuschi pee augsta Kreewijas trona pakahvee-
neem. Igauni to nu padarijuschi. Bet weena
alga, waj to isdarijuschi Igaunki waj Latweefchi
— wiss labums, kas zaur to zelfees, nahks tikpat
par labu mums Latweefcheem, ka muhsu nefchki-
rameem liktena un kara beedreem Igauneem.
Sawadi likumi un eestabdjumi Igauneem un
jawadi Latweefcheem nekad nebuhs, famehr muhsu
Baltija ween sildisees hem Kreewijas chrgla
droscheem spahrneem. Schoreis laimejees issae-
zibt Igauneem to, kas mums wissiem, Bal-
tijas gruntigeem eedshwotajaceem us firds; lubgsm
Deewu, ka lahdā zitā reise tahds darbs islaime-
tos ari Latweefcheem.

Mu tad, Latveefchi, iſlaſſim un eefpeediſim
zeeti prah̄ta augſcham minetos dewinuſ ſuhgu-
muſ, kas no Baltijas uſtizigu pawahlneeku pu-
ſes uodoti augſtas Kreewu waldbas ſinā un
zereſim, ka ſem Kreewu Leisara warenahs un
taifnahs waldbas Igaunem un Latveefcheem
reis auſhbs jo gaifchas deenab rihts. Br.

Is Peterburgas sīno awisei „Maslawas Telegaſs,” ka eekſchleetu ministerijā zehlufchahs domas, ka wajagot atveeglināht awišču grubto ūahwolli; ka wajagot iſſtatītes zauri wiſas pawehles un preekſchrafſtus, ko awišču redakcijas leelā pulkā dabujusčas no zensures wirēwaldes. Itunā, ka pirmais par ſcho leetu domaſis eekſchliku leetu miniters graſs Ignatjew. Dauds no minetahm pawehlehm un preekſchrafiteem aizelſchot.

Bijus hais tautas apgaismoschauas ministeris,
grafs D. Tolstoi, tagad strahdajot yec raksta
par Lutera tizibu Kreevijā.

"Kreewu awises" räfta: "Awises" "Prefse" sinotajs wehsti is Peterburgas, ka grafs Ignatjews nodomajot eewest Sibirijsa semistibas eestahdes. Tani pažhā teise grafs gribot gahdaht, lai Kreewu semistibas eestahdes eewdot ari Eirovas Sibirijsa."

Sibirijs mehriš, kā jau ūnrots, daschāš weetās jau parasti ari pēc zilveleem. Tā par

peemehru 6. Junijā, kā "Gološam" fino, Pawlowſkā laikds puika faſlimis ar ſlimibu, kas loti lihdsiga Sibirijs mehriem. Biru finams uſ weetas noweda uſ galwas pilsfechtu ſlimnīzā. Runajot, ka Zarskoje Šeło un winas tuwumā daschi laudis faſlimuschi ar Sibirijs mehri.

Is Nowgorodas telegrafeere „Golosam“, ka
semneeki nodihratot lopus, kas krituschi ar Si-
birijas mehri. 7. Julija ar Sibirijas mehri
nomiris semneeks Waſilijs Iwanowſ.

No *Hastowas* raksta „Golofam,” ka tur
dselsszela stanzijā 8. Junijā is Aijewas nobrau-
kuſe jauna feeweete, melnās drehbēs gebrbusfēs;
peegahjuſe pee buſetes un pagehrejuſe aſa naſcha.
To dabujuſe, wina eegahjuſe dahmu iſtabā un
tur abahm rokabm pahrgreeſufēs pulsā ahderēs;
weetigais dakteris tai tuhlin fneedſis palihdsibu.
Muna, ka paſchlepklawibas mehginateja eſot
augſta vibra meita.

Belgorodas apgabalā, kā „Golosam” telegra-
feere, parahdijusfēhs Hefenes muſcha, kas ſtipri
laitejot kweescheem.

Bransta. Kā „Poradoks” sino, tad Branska koleera fehrga iszehluſehs. 25. Junijā Nefchlowitschu zeemā nomira 12 stundu laikā ar koleera fehrga 20 gadus vezs semneeks un pēbz tam vezl 8 ziti semneeki ar to pafchu fehrgu ſafliima. Par fehrgas iſzefchanahs eemeflutura truhzibū, kura tagad laudis ne-augliga gada deht atronahs, jo truhzibā buhdamee laudis dauds leetas ehd, kas nemas preefch ehſchanas nawderigas. — Isgahjuſchā gadā pafneſsam „M. W.” gaxaku rakſtu par koleera fehrgas iſzefchanahs eemefleem. Kas par ſcho leetu grib plafchakas ſinas dabuht, tas lai valafahs minetā rakſta.

Lodza. Tureenas awises pasneeds schahdu finu: Zetortdeenas wakarū ap plst. puszel defmiteem iszehlahs Petrinawas un Krotkas eelu stuhri buhdamā Schepfa funga fabrikā uguns, kas apbrīhnojamā ahtrumā isplatiyahs, tā ka wifa fabrika libds ar aplahrt buhdamo muhritika isposta. Uguns efot iszehluſehs pehrweturē, no tureenās ta ahtrumā zitas ehkas aiflehruse. Ar dsehschanu newareja nelo daudz isdariht, tapēkz ka ar dsehschameem rihkeem til ehlahm ſpehja no weenās pufes peetikt. Var laimi wehl to war nofault, ka uguns kahdu deenu agrāti ne-iszehlahs, jo libds tam bija fauſs laiks bijis un tad til eefahka ſtivri līht. Tai deenā jeb labaki fakot wakarā, tad uguns iszehlahs, Meijera fabrikas ehlahm, kas preti atronahs nodeguſchais fabrikai, bija jumti no leetus tā peemirkuschi, ka uguns neſpehja drihs peemestees. Buhtu uguns fauſa laikā iszehluſehs, kur wehl leetus nebija lijis, tad wiſmasaki ari Meijera fabrikas ehkas no leela uguns karſuma buhtu aifdeguschihs. Uguns, reis fahkuſe tahlak isplatitees, deefin kahdu leelu flahdi nebuhtu padarijuſe. Notikuſcho flahdi rehēna uſlahdeem 100,000 rubleem. Biltweku dſihwibas naw nekahda bojā gahjuſe, til weens no uguns dſebfeiem zaur uaqni tika ſtivri apſlahdet.

Polijs generalgubernatoris, generaladjutants Albedinskis, schim brihscham apzelo Polu gubernas. Lublinā, kā "Goloſs" sino, winsch tika apfweizinats no tāhdas Polu deputazijas, kurās wadons bij tureenes kredita beedribas preefch-necks, Sweschowskij lungs. Schis sawā Polu usrunā teiga ari schahdus wahrdus: „Palaisdamees us wahrdeem, kurus Deewa meerā duofchais Keisars issfazijs 1863. gadā un us atbildi, kuru grafs Loris-Metikows deiva Polu deputazijai, mehs eedrofchinajamees zereht, ka Wina Majestete Keisars atradihs par eespehjamu, padaribt galu ahrlabrtigajam stahwollim,

lahdu mehs schim brihscham eenemam. Mehs Poli sche klaji issalam, ta mehs, kaut gan pee sawas tizibas faistiti un sawu tautibu augstti zeenidami, tomehr sirsnigi wehlamees palikt Wina Majestates, Kreewijas Keisara un Polijas Leh-nina, usstzigi pawalstneeki, un mehs luhdsam

Juhſu Augſto Ekkelenzi, ſchihs muhſu juhtas zelt preekſchā Keisariskai Majestetei." Us ſcho runu generaladjutants Albedinskis atbildeja Gran- zuſchu walodā: "Pateizos Jums, mani fungi. Ja wina Majestetei Keisaram, patihs mani at- ſtaht Polijas generalgubernatora amatā, tad ari nahkamibā wiſi mani puhlini us to iſees, gah- daht par ſcho apgabalu, kureu es arweenu wai- rak eefahku mihleht un zeenicht, jo tuwaki ar to eepoſiſtos." Tahdas diplomatiſkas atbildes ge- generaladjutants Albedinskis arweenu mahk doi.

Kijewas polizija 3. Julija apzeetinaja nepa-
fihstamu vihru, kas isdewahs par generaala Me-
senzewe flepławu. Winsch fauzahs par Brüh-
fijas pawalstneelu Fahrenheimu. Schahds ifsklai-
drojums likahs buht fwarigš; bet, otreis ifsklau-
fchinats, winsch fauzahs par Stempeli un is-
teiza, ka nepateshi pats fewi apwainojis; winsch
ne-efot iħsti pee pilna prakta un diwreis jaw
mehginajis paċċflepławib; pee kakkla ari atrada
leelu reħtu. Fahrenheims-Stempel finams ap-
zeetinats.

Taschkenta. No tureenas teek „Golosam“ sinots, ka 2. Julijä pa Ustas aprinki plosiju- fehs auka, kas Aschtas nomechanahs weetu pa- wifam ispostijufe, samehr Prudas nomechanahs weeta tilai pa pusei isposta. Auka pawifam ir nopostrijufe 128 namus, 8 moschejas (muha- medanu basnizas), 8 bodes un 8 dñirnawas, kas wifas, ta faktot, no semes wirfa tihri su- duschas, pee tam ari 13 zilweli un leels flait- lis lopu fawu dñihwibu saudejuschi. Kahdi 800 zilweli zaur auku tilufchi padariti par gaude- neem. Auka pastahweja kahdas $1\frac{1}{2}$ stundas. Strahdneeki atradahs us lauleem un tapehz ne- paspehja nelo is mahjahn isglahbt. Qaudis atronahs loti behdigâ buhfschanâ; diwi deenas wineem bija japahtteek no ogahm, jo nabadsi- neem nelas zits nebija ko ehst. Tureenas gu- bernators wineem wiispapreelshu dewa 300 rbl. preelsh maises, pehz tam wehl 3000 rubli, lai waretu wajadfigahs leetas eegahdaht, ar fo fawus faimneezibas darbus fahlt.

Kertscha. Damslugis „Peloponnes“ sadega zekā no Kershas us Feodosiju. Winsch bij peelahdets ar nastu un Terošinu, tadehl ari wiſs sadega. Twailons bij apdroſchinats; flabdi zeefch tikai paſaſcheeri, no kureem 5 noslihluſchi, un tee ziti tagad dansahs pa Kertschu, nabagi un iſſalufſchi.

Asija. Us Sachalinas salas tifshot eetaisita telegrafa stanzijs. Telegrafs no schejeenabs ees us Ameriku. Par 10 wahrdeem buhs jamalka 3 rubl. 90 kip. Zaur scho telegrafa lihnijas eetaishchanu daschas telegrafa finas, kas no Amerikas us zitureenu tika laistas, valiks lehtakas. Ta par peemehru 3 Amerikaneeschu beedribas par fawahm telegrafa finahm zenas pamasi-naiusdas.

Ahrsemes finas.

Taun-Stetina. Sawâ laikâ sinojam par kauschu nemereem Taun-Stetinâ, tagad atkal waram kahdas finas pafneegt par kauschu nemereem, kas notikahs naakti no 6. us 7. Juliju. Kad tureenas pilsehtas birgermeisters jaw deenu preefch dumpjofchanas wakara bija finaht dabujis, ka wakara kauschu nemeeri (pret schilhdeem) iszelschoties, kad wiensch wiens labprahligos pil-

fehtneekus usaizinaja, lai wakarā rahtuscha preeskā fanahlot. Läbs pulks ari tur teescham sapulzejahs, tomehr birgermeisteram ar sawahm runahm ne-isdewahs, lauschu pulku pilnigi apmee-rinaht un tad isllihiinaht, lai latrs us sawahm mahjahm aiseetu. Kad jaw pulkstens nosita weenpadsmitt un lauschu pulks negribeja isllihi, turklaht ari polizijai bija par mas sphebla, lai ar waru waretu lauschu pulku us isllihiham preepeest, tad lehrahs pee schahda lihdselka: pastelleja musikantus us tirgus platscha un teeefahka mihlus meldenus spheleht. Spehledomi wini dewahs no tirgus platscha us bahnuscha pusi un lauschu pulks wineem pakal. Lihdi pilseftas galam nonahkuschi, wini apstabjabs, kur us diwi augstako fungu pauehli, lauschu pulkam tila alus pafneegts. Zereja, ka lauschu pulks isllihi smojees un alu fadsehrees, nu isllihi-dschot, bet schilhs zeribas nepeepildijahs, nu ih-pafchi laudis negribeja us mahjahm eet. Savu galwinu fasildijuschi, laudis gahja atpakal us pilseftu un nu fahka trolfni zelt un dascheem schibdu nameem tika logi eedauñti.

Lijona. No tureenās atmazis schahds reisinojums. Lijonas wežā kapfehtā 7. Julijs wakarā wairak sehnu us kapfehtas speblejabs un spehledami nahza us tahn domahm, ka wezē koki us kapfehtu aisdedfinami un teefcham ar wezōs kokus aisdedfinaja. Wehjsch degfchanu pawairoja, ta ka uguns drīsumā pa koku sareem isplatijabs. Baur karstumu faufa seme dabuja sprahgas un schinis sprahgas no degoscheem kokeem eekrita dīsūkstes, ta ka eeraktee sahku wahki fahka degt. Likai pehz wairak stundahm isdewahs uguni apdsehst. Tureenās laudis efot loti nelaimigi, ka winu weža kapfehta ta no uguns nopoštita, ka gandrihs wiškrusti nobeguschi un laudis fawa miyko lapus wairs nevar useet.

Franzija. Don Karlofs, fenakeem awise lasitajeem deesgan pasihstams is ta faulta Karlistu kara, tagad pa otrai reisai is Franzijas israidits. Ka awises sino, tad eemeslis israidi-fchanai bijis tas, ka Don Karlofs Franzusku Lehniineku partijai usmetees par galvu un tullaht ari fahzis Spanijas waldbas dumpineelus sapulzinaht, lai waretu jaunu dumpi Spanija fahlt. Spanijas waldbas rakstiju se pēc Franzijas waldbas, lai Don Karlosam ka Franzija republikas un Spanijas waldbas pretineelau nelaujot Franzija usturetees. Schee diwi efetee eemesli bijuschi, kapebz Don Karlofs i Franzijas fizis israidits.

Seemetu-Afrika. Franzijas politika Seemetu-Afrikā Anglu valdibai fazeļu līnē ne masu eīveirosčanu. Anglija ir pahrēzinata, kad Francija usbruktu Tripolifai, tad iwinā ar Turziju un Italiju nākstu sadurſchanā. Anglijas drauga prahs pret Turziju ir koti masinajees; par Italiju runajot jaſala, ka Anglu valdība domā, ka Italijai ar Turziju saveenojoties, nākotnei grūsti ar Franciju zīhnītēs, kad Wahājja, Austrija un Sreevīja turot uz Franciju drauga prahnu. Bet zita kāhda buhſchana waretu pēnahkt, kas Francijai waretu leelus kaweklus zēlā līkt. Schahda buhſchana buhtu ta, kad turenas muhamedani fazeltu pret Franciju dumpi. Bet kas ihpafchi aīsnem Anglijas eīveirosčanu ir tas, ka Francijas eespehja Egiptē newairotos, kas lehti waretu notikt, kad Francija eīnemtu Tripolisu. Viņi Anglii tā nedoma, daschi pēkriht tāhī domahīm, ka Francija nelad nenahtsphot pēc leelakas eespehjas Egiptē, kad atiwinā teesčam Tripolisu eeguhtu, jo starp Tri polisu un Ēgypti atronabs tūknesči, pa kurem

nemas ne-efot eespehjams ar leelaku lara-fpehku yahri tilt. Leela netaisniba fchahdahn domahm now, bet sché wehl kahda zita buhschanu ja-eekehro, proti ta, waj ari Franzija teeschanu Tripolisu grib un war eeguht.

Kad wifus tos kawekkus eekehro, kas Franzija preti stahjuschees un wehl stahjabs Tunifas eeguhfchanas leetá, tad gan weegli protams, ka Franzija schim brihscham ne domah nedomahs us Tripolisas eeguhfchanu. Franzija gan tagad sawus lara-pulkus Deenividus-Franzija sapulzina, tomehr schi sapulzinaschanahs nesihmejahs wis us Tripolisas eenemfchanu, bet us Alsdchiru un Tunisu. Sché klahrt ari japeemin, ka Anglijas waldiba efot pee Franzijas waldibas peepraf-juje, kahdas domas schai (proti Franzijai) efot Seemeu-Afrikas politika. Naw ja schaubahs, ka Franzijas waldiba dos Anglijas waldibai pülnigi apmeerinadamu atbildi, jo wina ne domah nedoma, zaur Tripolisas eeguhfchanu sawu lepbehju Egipte pawairo.

Spanija. Zaur Sfalkas apfchauhdifchanu, ka jaw sinojam, daschi tur dñishwodami Spanijas pawalstneeki tikufchi apfchahdeti. Spanijai nu bija no Franzijas japrasha atlhdinschanahs un tamdekt tai bijuschas farunas ar Franziju. Ka tagad teek sinots, tad isllihsinaschanahs starp Spaniju un Franziju notikuse. Spanija ari nekahdu leelu atlhdinschanu no Franzijas nedroschinajahs prasib, jo kad wina to buhru darijuse, tad ari Franzija buhru Spanijai zehluje preefchá sawus wejos prasijumus, proti lai atlhdinsna to sfahdi, kas Franzijas pawalstneekem Spanijá notika zaur Karlistu karu.

Greekija. No tureenas teek sinots, ka Greekijas tehninfch drihs usnemfchot zekofchanu, ihpaschi tanis apgabolds, kas zaur beidsama laika nolihgumu no Turzijas Greekijai peefchirkas.

Amerika. Lai gan wißpahrigi war fazibt, ka ar Seemeu Amerikas fabeedrotu brihwatstu presidenta Garfielda weselibu arweenu eet labaki us preefchu, tomehr gadahs brihschi, kur ahrstehm wajaga wifas ruhpes un gahdibu fanent, lai flima presidenta ativefotofchanahs netiktu trazeta. Lai par peemehru 12. Julijá flimneekam peemetahs drufis, kas pee laika bija no wehrfchams, ja flimiba nepaliktu wahriga. Tahdá wahriga buhschaná wehl diwi ahrstes tika par telegrafu ataizinati.

Kad ahrstes bija wifis lopá, tad wini noturija faspreefchanos, ka buhru drudjis nowehr- fchams. Wini tanis domas weenojahs, ka flimneekam ne tahlu no muguras laula buhru ja-egreesch greeseens, lai puweschti istezetu. Kas notika un puweschti teeschanu istezeja un flimneekam drudjis beidsahs.

L e e f a s f e h r g a .

Ka „Rev. Beob.“ fino, tad Widsemé weetahm parahdijufch leefas fehrga (lopu mehris, Sibitrijas fehrga), tapehz sché fahreem lafta-jeem pafneedsam preefchrafsius, ka pret leefas fehrgu ja-isturahs.

Sehgas nowehrchanu zaur kopfchanu.

1) Kad ganibas pee semes draubsehm pa leelakai dalai ir tahdas, kas weselibai sfahde un sehgas isplatischanu loti pawairo, buhs gani- fchanu naftslaika pawifam atmost, turpreti, kad til ween war, faufu lopu ehbinfchanu eekest.

2) Buhs par to gahdaht, ka wifis mahju lopi wairak reises par deenu ar frischu akas uhdeni, ne no pelkhem, ejereem ar stahwofchhu uhdeni teek dsirditi, daschás weetás, kur akas uhdeni nebuhtu weseligs, tur ir tahdam uhde-

nim masa data kaut kahda sfahbuma, it ihpaschi sfahsfahbuma (par wahziski apteekli salzseire fawzams) us 1 spaini no 10 stopem aufstu uhdena 2 pilnas chdamas karotes sfahsfahbes jeb stipra sfahla uhdena pee dschreena japealek, it ihpaschi buhs us to luhlot, ka dsirdinamee trauki arweenu ir tihri.

3) Wajaga, ka wifis zauru wasaru lopus, it ihpaschi sigrus aplaista, kas tashdá wihse idarams: katram wefelam sigram weenreis par deenu plkt. 6 no rihta 4 libds 5 spaini akas uhdena no attahlenes it ahtri ween pakal otram jahahrlej um pehz tam mugura, kallis, krusis un kahjas ar falmu grishstehm weegli jahbehre. Zitus lopus war, til ne fasivihdus (labi at-puhtinatus) upé jeb eserá tureht, bet ne ilgaki ka desmit minutes, jo zitadaki zaur aufstu uhdeni wairota wefeliba ne ween top masinata, bet reisam zaur to no lopus mifahm notikdama fwhfchanu pawifam nobeigta.

4) Aderulaifchanu, kas daschureis par nogreefchanu pret leefufchrgu top leetata, ir pee semneeku sigrgeem pawifam atmetama, un tikai pee sfaka-sigrgeem til tad wehleta, ja wini zelaks no pilnu aßnu sfakas, kas labi ja-afschlik no taukuma.

5) Darbastundas un ganams laiks preefch loopeem ir ja-eerikte rihtos un wakaros, lai loopeem leels karstums naw jazeesch, zaur lo flimiba war zeltees.

6) Loti jaluhlo us stalu weetahm un it ihpaschi pee fahmeeleem; jo schi stali deht sfittas eeriktes neween lopus weselibai sfahde, bet ari tadehk, kad sfahdra gaifa (lustes) truhst, fehrgai lehti eweestees palihds. Schim nela bumam us tahdu wihse war lehti galu dariht, kad abahm laukafeenahm tuhlin apalsch greesteem, pehz stala gaxuma, wairak jeb masak kahdu kwardatpehdu leelus wehja zaurumus (lustes-zaurumus) weenu pret otru eetaifa. Kad ari zaur schi eerikti stala gaifu newaretu pahrlabot, tad wajaga lopus par wafaras laiku par nakti lauká (sehrtá), jeb ja war, peedarbós (klondés) un sfekuhndos tureht, jo tur gaifs arween tihrafs un wehfas ir.

7) Buhs muischu- un pagastu-waldischanahm us to luhlot, ka tee semneeku stali no teem tur daudsreis loti dauds usfrahreem lopufuhdeem top tihriti.

8) Zitas sahles, kas it ihpaschi pret leefas fehrgu no daudseem, no schihs flimibas neko nejehgdamem top pedahwatas un pahrdotas, ne ko naw wehrts un neko negeld, turpreti buhs wesellem loopeem diwi jeb trihs reises nedeká ne daudi prastu sfahls sfahbumu pee dsirdinama uhdena dot (us weenu spaini aufstu uhdena no 10 stopa leeluwa, 2 pilnas chdamas karotes prasta sfahsfahbuma (par wahziski apteekli salzseire fawzams), to pafchhu labumu dara ruhguschi rudsu milti (sfahba mihkla) eefch dschreena. Ja lopi to uhdeni, kur sfahsfahbums (Salzseire) eekshá, nedsertu, tad war ta weetá n esti pru prastu chdama sfahls uhdeni sneygt.

9) Lai lopus, it ihpaschi sigrus un gowis, no kustoneem labaki waretu fargah, ka tee us sfahdu wihse ar fehrgu netaptu aplaista, buhs tos pa weetahm, it ihpaschi launa weetás un pee tesmineem, ar Frantschu elu (Franzenööl, Ol. cornu cervi) aptraiphi waj druzin apfmebreht.

10) Buhs par labu chdamo (baribu) un deesgan strejhym eefch sfakeem gahdaht, bes tam peenahkhas katu deenu chdamo ar sfahligu uhdeni teek dsirditi, daschás weetás, kur akas uhdeni apfprizeht (aplaistib).

Ka buhs pee dseedinachanas isturetees.

Us flimu lopus labumu un laboschanos tik tad war zereht, kad kopfchanu un dseedinachana prahrti, ta ka augfchá minehts, teek isdarita, bes tam wehl buhs us apalschá fazitu usmanicht:

1) Weselus no flimeem loopeem buhs gluschi atschikt.

2) Narizas buhs tikai kruktis (pee ragu loopeem zaur to apalschkructahdu starp preefchfahjahn, bet ne kahda zita weetá willt).

3) Aplaistichana ar aufstu uhdeni noteek pee flimeem loopeem us tahdu pafchhu wihse, ta tas par wefleem fazibts, tikai buhs flimus lopus pehz aplaistichanas tik ilgi ar falmu grishstehm behrst, kamehr ta ahda eefahk fasilt, pehz tam tad sigrus jeb gows-lopus wajaga kahdas stundas ar deki apfegutus no zukas (no wehja) aifargaht. Protams, ka aplaistichana ar aufstu uhdeni, kas karstá wasaras laika par weselibu der, aufstu rudena un seemas laika ir aiflegta.

4) Ja pee kahdeem flimneeleem dseedinachana zaur aufstu uhdeni nelo nepalihdsetu, jeb flimiba wairotos, tad buhs kahdeem flimneeleem aplaistichana ar uhdeni atstaht, bet turpreti reis par deenu ar kampferaspirtu, etiki, jeb ja schi nebuhtu, brandvihnu ar sfahli maifht un lopus wisszaur apfprizeht, ahdu ar falmu grishstehm no-rihweht un apfegut.

5) Gelfchá dodamas sfahles ir wisslabakas preefch sigrgeem $\frac{1}{2}$ drachmi ($\frac{1}{2}$ solotnik) kampara un $\frac{1}{2}$ unzi (1 loti) salpetera, ar milteem un uhdeni par mihklu fataisitus. Isauguscheem leeleem loopeem tafs pafchás sahles 1 alus pudeli pilnu ar miltu-uhdeni kopá labi famafitas, dodamas. Utahm un zuhlahm jadod 10 kampara un 2 drachmes (2 solotnik) salpetera ar pilnu alusglahsi miltu uhdeni, labi famafitas, dodamas. Schihs sahles ir sigrgeem 3 libds 4 reises par 24 stundahm us mehli fmehrejamas, giteem loopeem ir schihs sahles, pehz tam kad ifkusfchás, prahrti eelejamas un tahda dseedinachana 2 deenas no weetas isdarama.

6) Ja daschás weetás uspumpumi gaditos, tad ir ar Kantharidentinctur (Spanische Fliegen) jeb ar salmiaaspirtu jeb ar kampferaspirtu un terpentinspirtu ja-eerihwé. Bet ja uspumpumi fauna weetás rahditos, tad ir tahdi tikai ar etiki un brandvihnu masgajomi.

7) Kad kustoni tiflab us flimeem ka us wesellem friht, tad wini tapat ka weseli lopi pa weetahm ar Frantschu- jeb kaulu-elu (Hirschhorn-elu) alaschin aptraipami.

8) Zuhlahm war bes tam wehl balto tabafas-fakni (weiße Niesewurzel, apteekli Verabrum album fawzams) smalki fagruhstu 5—7 granus us reisu ar peenu preefch wemfchanas dot un ar sfahbahm fuhkalahm, sfahbu putru un sfahbu mihkla uhdeni dsirdinah.

D e n i s .

(No Uraju Andreja.)

Ta ir pafihstama leeta, kas jaw ari laitralstos daschahrt pafchpreesta, ka meschi muhsu tehwijá arweenu wairak nibhst un mastnahs. Beseli semes strehki, luxus fenak pafchkoja ne-skaitami fmuidri un prahwi loki, tapuschi gluschi isjirsti, bes ka par to taptu gahdats, ka isjirsto meschi weetá atkal jauni augtu. Te man nu gan japeefishme, ka minetais teizeens sfahmejahs wairak us muischneeki nela kona mescheem, luxus nozehrtot top tatschu wehl pareti pirmee, top ne reti ta fakot, libds pafcham pamamatam nopo-stiti. Pa leelakai dalai kas notizis semneekem mahjas pehrlot, kur muischneeki daschreis, waj nu aif sfahdibas jeb mantas sfahribas likufchi wifas mahjahm peektitoschás birstalas un mescha

gabalus lihds pat beidsamajam kokam nozirist. Daschôs apgabalos meschi ari zaat dabifkeem zehloneem nozofiti, fa tas preefch lahdeem gadeem ihpaschi Leetawâ (Leischôs) notizis, fur tuhksioschas puhraveetas mescha no firmeem nozofitas.

Par schahdu meschu massmaschanos satram
prahrigam zilivelakm dubulti janoskumst, kad ap-
doma, ka meschs mums ne ween leetderigs zur
fawu folu bagatibu, bet ari wehl duschà gitâ
finâ nepeezeefchams, ka tas jaw reisu reisahym
deesgan gaifchi peerahdits.

Tē nu ik latram dabas un tautas draugam
schauſees prahā tas jautajums, kā lai waretu
wisselmingaki stahtees pretim tahdai meschu pa-
nihšchanai. Weenkahrt tas tikai war nosilt
us likumiga zela, kad par peem. pee mahju waj
zeematu pahrdofchanas aisleegtu bes wajadības
meschus nopoſtih, un tad ik latram vebz eespehjās
jagahda par wezu meschu peetaupischanu, jaunu
meschu dehstischanu, peekopfchanu un winu da-
bisko eenaidneku aplarofchanu. Sinams, ja
mehs tikai ar ſawu ſpehku gribetum ſchein
preti stahtees, tad muhsu panahlumi buhtu mas
eewehrojami pret wifeem teem neflaitajameem
masajeem kustoneem; jo weenigam kirmim jaw
ir 30 lihds 100 pehnahzeju, kas vebz ne zil
ilga laika ſpehj atkal ſawu poſtīchanas darbu
eesfahkt. Bet tē jaw ari pati daba mums nah-
luſi valihgā un masajeem poſchkeem stahdījuji
pretim eenaidneekus, kas teem nelauj pa daudis
eeweſtees. Schee kahparu eenaidneeki it putni,
kas tadehlt pelna wiſu muhsu eewehribu un fat-
dību. Tā us laukeem kā pilſehtos wajabſetu
zeectā ſeemas laikā eetaiſiht fahrtigas baribas wee-
tas, lai muhsu ſpalvotee draugi ne-aileetu poſta,
bet kā teem buhtu peeteckloſchs dīſhwibas uſturs.
Ir wasarā ik latrs lai rubpehjabs par waja-
dīgeem putnu mahjokleem un ſtingri uſlubko,
la nerahni puikas, waj ziti eenaidneeki, winu
perelius ne-iſpoſta. Un pati daba jaw ari
namdarus preeſch daudſeem no ſchein masajeem
dſeedatajeem apgahdajisti, un tee it dſeni. Bet
ir winu nopolns wehl arweenu neteek peenahzigi
atſhīts, ja, pat wehl rohahs daschi, kas dſennus
veeflaita pee putneem, kas meschein ſlahdigī,
tadehlt kā tee iſklatot ſokus un tos us tahdu wiſi
famaitajot. Scho rindinu noluhks nu ihyaschi
ir, tahdas apwainofchanas pret dſeni atſpehlot
un turpretti peerahdiht, kā tas ir weens no
wiſderigakajeem putneem.

Meschā eegahjuscheem mums it drihs atslan
pretim dseña naiga kalschana. Bet tilai ret
reih mums isdodahs, winam tuhlin peekluht,
jo til ko muhs pamanijis, tas tuhlin bailligs
aislaischahs projam. Tomehr dabas pehneeleem
ir isdewees wina dñihwi puslihds slaidri isdbibi-
naht un pehz tam wina nopolnus gaifmā stah-
diht. Dsenis ir nepekuſujs strahdneeks, kas
no agra rihta libds pat wehlam wakaram sawu
darbu strahda; ja, pat pehz faules no-eeshanas
winu ne reti wehl dsird tschallki kalam. Winsch
ir wisu zauru deenu darba un pahreluhlo sawu
eenemto mescha gabalu. Winsch peemetahs drihs
pee weena, drihs pee otra kola un til ko pa-
mehginqjis kalt, tuhlin pasifst, waj tas wesels
waj ispuwic. Daschs labs loks, kas no ahrenes
isskatahs itin wesels un pee fura pat ismani-
galais meschfargs nelahdu eelfchtigu puwumu
newar pasifst, top no wina pareihī nowehtets.
Til ko tahdu ispuwuschu kolu usgahjis, tas tuhlin
eefahl sawu namdara darbu un kalt, sa slan
ween.

Un zit aschs wina amata rihs, wina denkt
tais un fmagais knahblis. Ralts ir ihss, bet

wisaplahrt tam dauds dñshchlu, tas fiteneu
sparu pawairo. Gefahlot pamasam, bet tad
arveenu ahtraki un smagaki trikt knahbla zir-
teeni us kola, ta ka flaidas un drostalas aif-
sprahgut tahlu jo tahlu projam. Jo patihkami
ir d'seni ta strahdajam uslukot. Rahdu brih-
tinu pakalis, tas aplez aifal kofam aplahrt un
paluhko usmanigi misas sprahgas, lai istrau-
zetos masos kola poschkus pee behgchanas wa-
retu fakert.

Strahdajot b̄senis atspeschahs us sawu garo isplatito asti. Abas widejas spalwas ir stipras par zitabm un ta tad winam der par drofchako atspaidu. Ir wina kahjas lihchanai ibsteni derigas. Tahs ir ihsas un stipras, ar ischetreem aseem nageem, no kureem diwi us preelshu un diwi us atpakalu atlekti. Ta tad winam eespehjams, ne. ween gar stabwu kofu, bet pat par lihdsenu muhefa feenu us augshu dotees. Gar semi b̄senis nebuht newar us preelshu tapt, jo garee nagi winam to ne-aklauj.

Dseena bariba, la jaw minets, ir ihpaſchi ſlahdigee koku firniſi un winu labpuri, kurus wincſt tikuſchi uſmekle ifpuwufchöſ ſoldes un miſas ſchkeibas. Tomehr ir ſludras un zitadi muhdschi winam it brangi ſmek. Ihpaſchi ſalaſ dſenis mihi labprah ſludras un eerokahs tadehl nereti dſili jo dſili ſludru puhsni, lai tur pehz patikſhanas waretu meelotes. Rahds dabas pehtneeks ſenak grubejis peerahdiht, la raibais dſenis reisam ifwehlot koku fulu few par baribu, tomehr ſchi eedoma ifrahdiujehs par loti maledigu. Raunt ari dſenis reisahm peemetahs pee it weſeliga, ſatolſchua koka un pee ta knahba, tad tas to nedara wiſ fulas deht, het tikai masos, ſem koka miſas paſſlehpufchöſ eenaidneekus uſmekledamis, las tur ſawn poſta därbu paſtrahda, beſ la muhſu azis toſ waretu eraudſibt. Bil dauds tubkloſchus no ſcheem dſenis weenā qadā nenomaita!

Tomehr tas naw wis weenigais nopolns um labums, par kuru mums dsenim japatelizahs. Tik pat leelu atsikhchanu winsch pelna par fo, ka winsch dauds maseem derigeem putninoem ustaifa mahjoklis un wineem tos labprahf pa- met. Schee derigeet lahpuru medneeli steibahs weens par otru tahdu zaurumu few par mahjokli eenemt, kuru dsenis iskalis, un ne rett ta-deht winu starpa iszelaabs leels strihdinsch. Bee mums war kahdas 15 putnu fugas uskaitiht, kureent par sawahm droshahm un leetderigahm libgsdahm dsenim japatelizahs. Un ka dabas pehtneeks Dr. Glozers wehsta, tad weens dsenis gada laikä iskalot wismasat 12 tahdus zaurumus, kas ziteem putneem derigi preeksch ligdas, un ta tad pehz pilnas pateesibas dseni war nosault par "putnu namdat." Minetais dabaspehtneeks ratsia tahlak: "Bes tahm ligdas weetahm, so katis dsenu pahris few katu gadu jaunu cetaifa (ue reti ari diwas, jo winu mahflas prahlam israhdahs pirma ariveenu par nedirigu) un kuru tas nahkloschajä gadä wairs ne-eenem, katis dsenis pehz perechanas laika wehl iskal wisur, kur tik tas kahdas deenas usturahs, weenu jeb wairak zaureumus preeksch naktis korteala. Tomehr zitā reisā tas pats tos wairs ne-eenem — tee wijs paleek ziteem putneem par labu."

Te nu warbuht daschs domahs, ka dsenis
fokem zaurumus eekaldams, teem tatschu dara
skahdi. Nebuht ne. Ka jaw minets, winsch
ujsmekle preefsch tam tilai ijspuwuschos lokus un
ne weselos, kas wina darbu tilai apgruhtinatu
un no ka winam tomehr nekahds medijums ne-

atlektu. Kur fahds sars noluhfis, it drihs eero-
nahs masa bedrite, kurā leetus eefuhzahs in-
ta fahl daschreis kolu puhdeht; puwums wel-
kahs arweenu fahdak kolā eelschā, samehr tas-
pawifam famaitajahs.

Ne reti aptura ar kola audselibū kahda peepo tani weetā, kuit ta pee-augusī un rūdenī atkritusī; ta gan pamet masas, tik ko manomas vēdas, bet ar laiku ta weeta tomeahr iškorke, iep mīkstā kā lorkis. Usmanigais putns atrod i dīhs tahdu wainigu weetu un eesahk peē tāhs sawu darbu. Kārtes išpuvums top no viņa ruhpigi atkals un tā koks no tāhakpuhschanas apturets. Tā tad ari šchini sīnā dīenis išlublojams par derigu putnu un pelna, kā to sāga un saudze.

Peesīshmejums no red. pūses. Dsenim tapat
kā dascham kreetnam wihrām klahjahs, ka wins
nopelnus pilnigi ne-atsībst, tapebz s̄cho teizamo,
Araju Andreja ķga farakſito rakšu par d̄seni i
„Pgl.” usnēhmam un ūsweem zeen laſtajeem pa
fneedsam, lai d̄senis kluhtu pēc ūswea pelnito
goda.

Frejusche ugnen.

Kahda pagasta K. mahju purwainā elejītika pagahjuschi rudeni pamanita kahdās tum-schās naaktis uguns, kas gandrihs tapat isskali-jabs kā sīrgu ganu pēguulneku uguns, bet wehlā, faltā un mitrā naakti neweens jaw sīrgus nega-nihs. Tē kahdā tumschā naakti pamanija, komineta uguns brihscheem tur pazelahs, bet tān-dsīht neweensam ari nepatika eet. Mahnu-tīzige lautini daschadi spreeda: zīts par spoku, zīts par puhka naudas schahwejamo uguni u. t. pi. Atkal kahdā wehlā wakara uguns tika pamanita, kas spīhdeja swaigstīdamahs. Tē nu pee-peschi fataissijabs kahdi 7 gabali, eet randsūns labu laimi; ja naudas puhkis buhru cīgħi-stamš, tad jaw laimigi taptu us wiċċu muhſhu. Tā nu wiċċi 7 naigi dewahs puhki kert, bet pīm-gabja, puhka kħrejji nogħiha pee kwejha frogapapus duħfchu fataissiħt. Labas duħħas fataissiħu, nehmahs pabrfpreest, ko lai pat lu no puhka edabuto naudu nospirklu un kam lai leelaka dala prektiku. Tē frogapapus, dewi padomu, ka bes minn ħeċċi ween nekkal ne-idsorishot; jo tur wajagħot l-ihħi taħdu gaili, kuran 9 trahfiga spalwa un schim taħħds galis esot kas puhkum derot par upuru. Zitadji nekkal no warexshot iżdaristi, to wiñxh no fawwa teħwa teħwa teħwa brahma d'sirejjejs, kas us taħħdu paċċo wiħxi esot bagħiex palizis un Itiġi few leħ-namu eegħidajis. Kā runats, tā darits; wiñn wiċċi 8 dewahs pee puhka fisħchanas. Winn starpā ari gadijahs schihħas, kas minnetas mah-jās par naakti paħrguleja; tas wineem għażi pa preekħchu, us labo pleżu maifū un kreisaj-padu se ġaġi nesħħams; scimmeeklam maifs u kreisaj-pleżu, labajja rola fih-kippele; kalkiem kreisajja rola jirwi, labajja rola lahpstu turċedam; schihħas għażi no pakalas ar fawu leelo, resno, saraino abbelu kola rungu, kure weenā galib leela bsejjis nagħla bija eesista un otrā galib leela fittnas walgs karaġħas. Tā nu pee minnietħi weċċas nonahlu schi, kure par laimi uguns wehl-tai paċċha weċċa attadahs, kure papreekħchu. Mu-puhka siteji leħnitinam un drebedam īl-hda pee nguntinas klahi, pee kam krodsnejks preekħ-najja, kai neweens few krużtu preekħ-schā nemetot. Schihħas smiħħedam s-prezzajabs un tīzeja, ka puhka kerschana jaur wiċċu isdoshħotees, jo wiñx fawwa muhſħa nebbiha few krużtu metihs.

To tuwaku wini pee atspihduma (puhku ugans) libda, to tablakti ugans fabla libdebt; un wisi

